

Utoplec w żabim kraju

str. 3

Remontowy ruch na starówce

str. 5

Wakacyjne gadzety miejskie i nie tylko!

str. 13

Bieruń badmintonem stoi

str. 15

JESTEŚMY Z WAMI OD 1992 R.

BIERUŃ
CI PRZAJE

Radnia

LIPIEC

ISSN1233-4987

Gazeta bezpłatna

rodnia@bok.bierun.pl

MAGAZYN SPOŁECZNO-KULTURALNY BIERUNIA

NR 6 (415) 2023 r.

Buty od Długoniów, meble od Kulasów, roboty ślusarskie od Michalika...

Made in Bieruń

Do końca sierpnia na Rynku można obejrzeć dwie niezwykle wystawy przygotowane przez Muzeum Miejskie w Bieruniu.

Pierwsza z wystaw „Made in Bieruń” przedstawia historię bieruńskich rzemieślników z okresu międzywojennego. Powszechnie znane były wtedy buty od Długoniów, meble od Kulasów, czy fachowe roboty ślusarskie Ludwika Michalika. W tamtym okresie miasto mogło się pochwalić wieloma fachmanami. Wystawa jest pierwszą próbą zarysowania tego, jakże obszernego, tematu. Kolejne poszukiwania i badania cały czas trwają. Muzeum liczy na pomoc bierunian, aby razem zapisać kolejne karty tej opowieści.

Druga wystawa, „Obrzędowość doroczna na historycznej ziemi pszczyńskiej”, przybliży wiele naszych rodzimych tradycji i zwyczajów, praktykowanych po dzień dzisiejszy w Bieruniu i okolicznych miejscowościach. Wystawa powstała jako jeden z rezultatów projektu badawczego „Kod kulturowy historycznej ziemi pszczyńskiej”, realizowanego w latach 2021-2022 przez Muzeum. Projekt został doceniony i dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Autor rekonstrukcji, dr Wojciech Schäffer, w czasie pracy (kwiecień 2023 roku).

Podczas festynu na Ścierniach, Muzeum Miejskie w Bieruniu (w organizacji) zaprezentowało nowy nabytek - rekonstrukcję pergaminowego dokumentu dotyczącego Ścierni.

Jak informuje dyrektorka Muzeum, **Agnieszka Szymula**, pierwowzór dokumentu wystawiony został 24 lutego 1272 roku przez księcia Władysława I Opolskiego. Dotyczył on zamiany wło-

Pierwsza wzmianka o terenach dzisiejszego Bierunia. Książę odstąpił rycerzowi wieś...

ści. Książę odstąpił rycerzowi Chwaliszowi wieś Ściernie (Scirna) w zamian za wieś Żory (Sari). Ten dokument jest pierwszym źródłem dotyczącym terenów dzisiejszego Bierunia. Oryginał nie zachował się do naszych czasów - jego treść znana jest z wykonanego w osiemnastym wieku odpisu.

Autorem rekonstrukcji jest **dr Wojciech Schäffer**, dyrektor Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach. Dokument wykonany został na pergaminie z koziej skóry, tekst zapisany został ręcznie przy użyciu ptasiego pióra. Dukt pisma ściśle oddaje dukt pisarza książęcego Arnolda z 1274 roku. Pieczęć to kopia używanej w roku 1260, przechowywanej w Archiwum Państwowym we Wrocławiu.

Fundatorem dokumentu jest **Maria Sitko**, radna Miasta Bierunia i mieszkanka Ścierni, która z pasją włącza się w działania służące zachowywaniu rodzimej kultury i historii.

Uczestnicy prezentacji mogli wysłuchać opowieści o pracy nad przygotowywaniem takiego dokumentu, która jest nie lada sztuką i wymaga zarówno specjalistycznej wiedzy, jak i wysiłku oraz wiele cierpliwości. W tym niezwykłym i ważnym wydarzeniu uczestniczył także **Alojzy Lysko**, Honorowy Obywatel Miasta Bieruń.

Prezentacja rekonstrukcji dokumentu, od lewej: Maria Sitko, fundator dokumentu, Agnieszka Szymula, dyrektorka Muzeum Miejskiego w Bieruniu i dr Wojciech Schäffer, autor rekonstrukcji.

Najsławniejszy piłkarz z naszego miasta obchodził 80 lat. Klub Unia Bieruń Stary przygotował dla swojego legendarnego wychowanka imprezę urodzinową, którą na długo zapamięta sam solenizant, jak i mieszkańcy którzy licznie stawili się na benefis i rocznicowy piknik.

By Latocha wiedział

W Bieruniu, naszym powiecie i na całym Śląsku nie trzeba nikomu wyjaśniać kim jest **Henryk Latocha**. Śpiewali o nim nawet Skaldowie.

„Żeby Kostka najtrudniejszym strzałem sprostał. By Latocha wiedział, za co się go kocha” - to fragment piosenki „Górnik górą”.

Kibice wiedzą w jakich okolicznościach powstał ten utwór. To było najważniejsze spotkanie w dziejach zabrzańskiego klubu i najbardziej emocjonujące w historii polskich występów pucharowych. W Strasburgu, 22 kwietnia 1970 roku, Górnik Zabrze grał z AS Romą decydujący, trzeci mecz półfinałowy Pucharu Zdobywców Pucharów. Spotkanie zakończyło się remisem, a dogrywka też nie przyniosła rozstrzygnięcia. Wtedy nie strzelano karnych. O awansie zdecydował rzut monetą. Los był po stronie Polaków. W Górniku Zabrze na pozycji obrońcy grał Henryk Latocha.

Urodził się 8 czerwca 1943 r. w Bieruniu.

Swoją piłkarską drogę zaczynał w Unii Bieruń Stary, gdzie grał zarówno jego ojciec, jak i bracia. Mając 19 lat, trafił na jeden sezon do drugoligowego

Piasta Gliwice, na dwa kolejne do trzecioligowego Górnika Łędziny, którego trenerem był **Gerard Cieślík**, a kierownikiem - **Henryk Loska**, późniejszy kierownik sekcji piłkarskiej Górnika Zabrze i to on namówił Latochę do przejścia do „Trójkolorowych”.

Utoplec w żabim kraju, czyli święto GZM po bieruńsku

Bieruń przyłączył się do obchodów 6. urodzin Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. W ramach świętowania tej rocznicy w naszym mieście odbył się spacer „Żabi kraj - podróż szlakiem historycznego stawu bieruńskiego”.

Wyprawę poprowadzili: **dr Mateusz Ledwoń** - biolog i ornitolog, **Piotr Knapczyk** - historyk, **Sławomir Rosowski** - aktor i muzyk.

Wędrówka rozpoczęła się przy wejściu na Groblę Wielkiego Stawu Bieruńskiego. W czasie spaceru uczestnicy poznawali miejscowe rośliny oraz obserwowali licznie tam

żyjące dzikie ptaki. Udało się również spotkać przedstawiciela gatunku, który (póki co) nie figuruje w literaturze naukowej. Chodzi o bieruńskiego Utopleca!

Niezwykły gość opowiedział co nieco o swoich zielonych kolegach i rodzinie (m.in. kuzynie z bieruńskiego rynku) i ich przygodach.

Po przejściu na „dziką” część Grobli uczestnicy mogli poznać nieznaną dotychczas historię tego miejsca z okresu

foto: Elżbieta Musiałik

Na trasie wycieczki na uczestników czekały liczne atrakcje: mini gra - quiz, zabawy i animacje dla najmłodszych.

Ostatnim elementem święta był koncert zespołu Bieruń Blues Band. Jednym z muzyków okazał się nasz Utoplec, który imponował grą na saksofonie.

Organizatorem wydarzenia było Miasto Bieruń we współpracy z Muzeum Miejskim w Bieruniu i Bieruńskim Ośrodkiem Kultury.

drugiej wojny światowej. Było to możliwe dzięki najnowszym badaniom prowadzonym przez

Muzeum Miejskie w Bieruniu (w organizacji) - więcej piszemy na ten temat na stronach 8-9.

za co się go kocha

W reprezentacji Polski zadebiutował w 1968 roku w meczu z Holandią.

Ten mecz i wiele innych wielkich spotkań z udziałem Henryka Lato-

chy wspomniano podczas benefisu. Urodziny człowieka takiego formatu musiały mieć odpowiednią oprawę. Pojawiły się, m.in. gwiazdy polskiego futbolu: **Hubert Kostka, Jan Kowalski, Zygmunt Anczok i Stanisław Ośliżło**. Benefis uświetniła premiera filmu dokumentalnego o Henryku Lato-
szech „Helmut”, który zrealizował bieruński filmowiec **Wojciech Wikarek**. Producentem dokumentu jest Muzeum Miejskie w Bieruniu. Jeśli ktoś nie wie skąd wziął się tytuł filmu przypominamy, że bierunianie zwracają się do Henryka Latochy właśnie „Helmut”. Jest to pierwszy dokument z większego cyklu, jaki bieruńskie muzeum przygotowuje o wybitnych mieszkańcach miasta.

Druga część urodzin Henryka Latochy odbyła się na boisku Unii, gdzie trwał już wcześniej piknik z udziałem najmłodszych. Kulminacją imprezy był mecz oldboyów reprezentacji „Polski” i „Holandii”. W Biało-Czerwonych wcielili się reprezentanci Śląska, a Pomarańczowych odegrali old-

boye Unii Bieruń Stary. Mecz wygrali „Polacy” 4:1, tak samo jak w 1975 roku, w eliminacjach ME (w spotkaniu uznawanym za najlepszy w historii naszej kadry).

foto: UM Bieruń

Boiska, skatepark i plac zabaw

Ruszyła budowa nowych boisk przy Szkole Podstawowej nr 3, ale to nie wszystko. Powstanie jedna z najciekawszych tego typu inwestycji w Bieruniu.

Rozpoczęły się prace związane z budową nowych boisk.

foto: UM Bieruń

Cała inwestycja składa się z kilku elementów. Jej najważniejszą częścią jest modernizacja kompleksu czterech boisk sportowych przy Szkole Podstawowej nr 3: do piłki

ręcznej, koszykówki, siatkówki i piłki nożnej. Trzy pierwsze zyskają nową nawierzchnię, a ostatnie przejdzie gruntowną rekultywację. Wszystkie urządzenia towarzyszące (bramki, słupki,

kosze) zostaną wymienione na nowe. Ponadto wzdłuż boisk zostaną wykonane łapacze piłek (piłkochwyty). To nie wszystko. Wyremontowane zostaną również chodniki prowadzące do kompleksu boisk. Zadanie obejmuje także wymianę całego ogrodzenia wokół obiektu. Kolejnym elementem inwe-

stycji jest doposażenie skateparku przy ul. Królowej Jadwigi. To ulubione przez bieruńską młodzież miejsce wzbogaci się o nowe urządzenie Quarter Pipe. Z kolei na sąsiadującym ze skateparkiem placu zabaw wykonana zostanie nowa, bezpieczna, amortyzująca upadki nawierzchnia poliuretanowa.

Plac zabaw na Węglowej zyska nową nawierzchnię.

Skatepark wzbogaci się o nowe urządzenie.

2 mln zł

koszt budowy kompleksu sportowego przy „Trójce”

95 proc.

dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych Polski Ład

Listopad 2023

planowany termin zakończenia inwestycji

Trwa budowa miasteczka ruchu drogowego.

foto: UM Bieruń

Będzie bezpieczniej na drogach

Trwa budowa miasteczka ruchu drogowego na osiedlu Granitowa, gdzie między blokiem przy ulicy Granitowej 5e a ulicą Warszawską (DK44) powstaje miasteczko ruchu drogowego. Dobra pogoda sprzyja intensywnym pracom. Zadanie zakończone zostanie najpóźniej do września tego roku.

Miasteczko to tylko jeden z elementów szerszego projektu realizowanego w Bieruniu z dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej. Co jeszcze zostanie wykonane?

- Poziome oznakowanie istniejącego przejścia dla pieszych

przy ulicy Oświęcimskiej (koło Auchan) wraz z oznakowaniem pionowym oraz lampami LED aktywowanymi poprzez czujnik ruchu.

- Montaż nowoczesnego, radarowego wyświetlacza prędkości przed przejściem dla pieszych na ulicy Oświęcimskiej.
- Poziome oznakowanie istniejącego przejścia dla pieszych na ulicy Królowej Jadwigi (koło Skateparku) wraz z oznakowaniem pionowym oraz lampami LED aktywowanymi poprzez czujnik ruchu.
- Wyposażenie Szkoły Podstawowej nr 1 w Bieruniu w mo-

691 tys. zł

wartość zadania

457 tys. zł

dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej

bilne miasteczko rowerowe oraz symulator przejścia dla pieszych.

- Doposażenie Szkoły Podstawowej nr 3 w Bieruniu w symulator roweru.

Minigolf dla każdego

Na osiedlu Granitowa powstaje tory do gry w minigolfa z nawierzchnią ze sztucznej trawy. Ta rekreacyjna atrakcja powstała ze środków ubiegłorocznego Budżetu Obywatelskiego Miasta Bierunia. Autorem projektu „MINIGOLF dla każdego, dla małego i dużego”, który zdobył 182 głosy, był radny Stanisław Jurecki.

Tory znajdują się w pobliżu kompleksu boisk do gry w petanque, w sąsiedztwie Powiatowego Zespołu Szkół. W tej części miasta zrealizowano wiele zadań w ramach poszczególnych edycji Budżetu Obywatelskiego.

Tor do minigolfa.

Obok nowoczesnych boisk do gry w bule z tablicami wyników, znajdują się tam również ławki, stoły, grill publiczny, wiatra rekreacyjna, altana, toaleta

publiczna, stojak na rowery i inne elementy małej architektury.

Teren jest oświetlony i monitorowany. Niebawem wzbogaci się też o nowe nasadzenia.

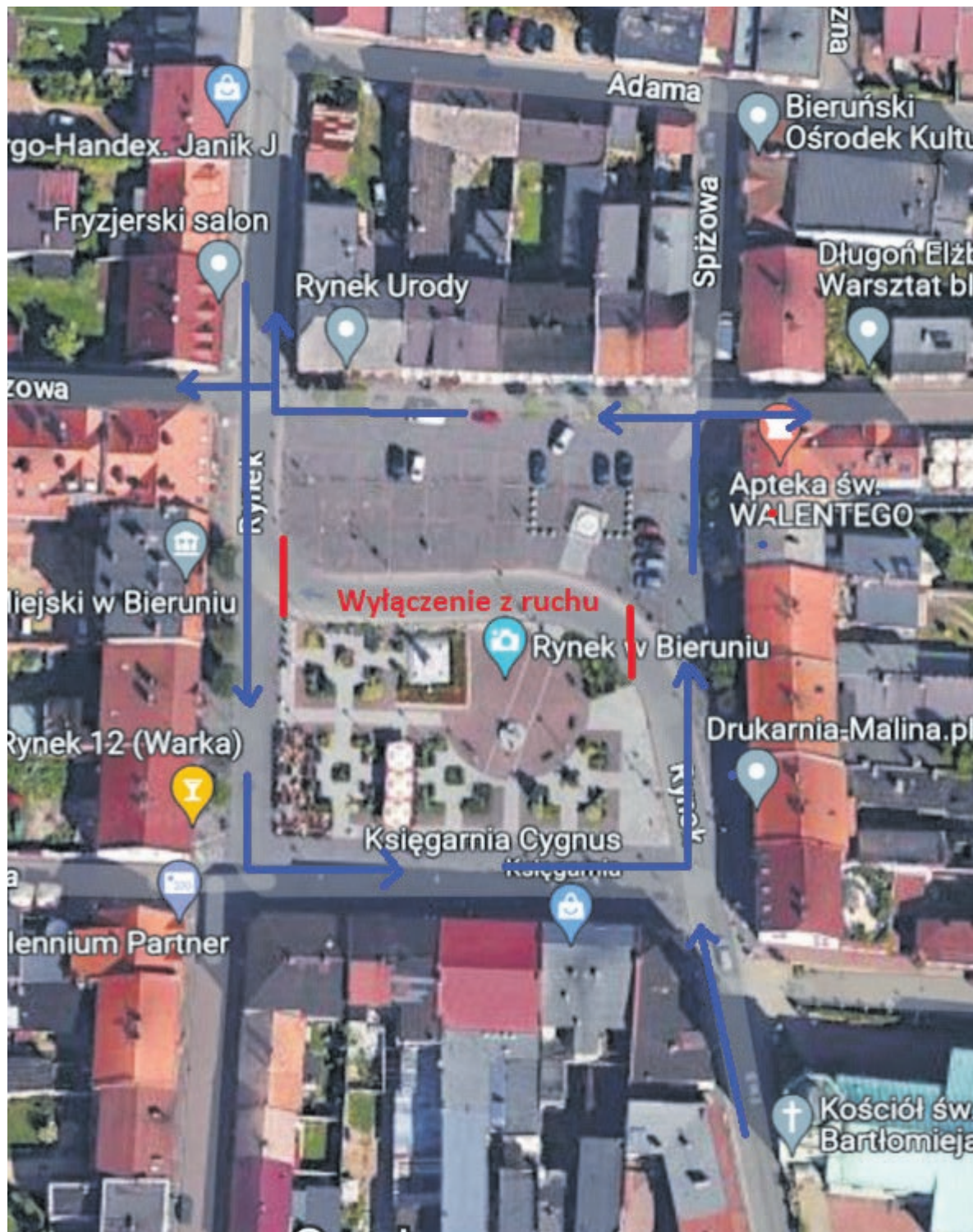
Kompleks rekreacyjny przy osiedlu Granitowa.

foto: UM Bieruń

Remontowy ruch na bieruńskiej starówce

Trwa przebudowa trzech ulic na bieruńskiej Starówce. Kopcowa, Latochy i Słowackiego przechodzą gruntowną modernizację. Prace są w pełnym toku, a to oznacza, że obowiązują nowe zasady ruchu w tej części miasta. Warto na bieżąco śledzić komunikaty zamieszczane na stronie internetowej magistratu.

Wprowadzono tymczasową organizację ruchu na Rynku, która usprawnia komunikację w obszarze bieruńskiej starówki na czas prowadzonych prac drogowych na ul. Słowackiego, ul. Kopcowej i ul. Łatochy.

WJAZD NA RYNEK OD ULICY KRAKOWSKIEJ
pozostał niezmieniony. Kierowcy po wjeździe na Rynek mogą drogą jednokierunkową dojechać do skrzyżowania z ul. Wylotową gdzie obowiązuje nakaz jazdy w prawo na ul. Wylotową lub w lewo w kierunku skrzyżowania z ul. Oświęcimską. Po dojechaniu do skrzyżowania z ul. Oświęcimską kierowca może:

- skręcić w prawo w ul. Oświęcimską,
- pojechać prosto w ul. Ratuszową,
- skręcić w lewo, aby wjechać ponownie na obszar Rynku.

WJAZD NA RYNEK OD UL. OŚWIĘCIMSKIEJ jest otwarty dla pojazdów. Kierowcy jadący ul. Oświęcimską po dojechaniu do Rynku mogą, tak jak dotychczas, skręcić w prawo w ul. Ratuszową lub, co jest nowością, pojechać prosto do Rynku.

Przejazd przez centralną część Rynku został wyłączony. Kierowcy mogą poruszać się w jednym kierunku wokół niego.

W tym roku padł rekord liczby uczniów, którzy otrzymali świadectwo z czerwonym paskiem.

W ostatni, przedwakacyjny czwartek (22 czerwca) w Domu Kultury GAMA odbyła się uroczysta gala, podczas której nagrodzono i wyróżniono najlepszych uczniów klas ósmych bieruńskich podstawówek.

98 osób otrzymało nagrody od Burmistrza Miasta Bierunia za doskonałe wyniki w nauce, za sukcesy sportowe oraz za osiągnięcia naukowe i artystyczne. To rekordowa liczba. Najlepsi absolwenci Szkół Podstawowych nr 1 i nr 3 otrzyma-

li dyplomy i nagrody rzeczowe ufundowane przez Miasto Bieruń. Ich rodzice otrzymali natomiast listy gratulacyjne i czerwone róże. Wyróżnienia wręczyli Burmistrz Miasta Bieru-

nia Krystian Grzesica i Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej w Bieruniu Krystyna Wróbel.

Warto podkreślić, że w roku szkolnym 2022/2023 blisko 90 ósmoklasistów otrzymało świadectwa z paskiem. To rekord.

W „Trójce” powstanie ekopracownia pod chmurką

68 tys. zł dofinansowania zdobyła SP nr 3 z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Szkoła Podstawowa nr 3 zdobyła dofinansowanie w wysokości 68 000 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na utworzenie tzw. „Eko-pracowni pod chmurką”. Oznacza to, że już wkrótce wokół budynku szkoły przy ulicy Warszawskiej powstanie za-

projektowana przez kadrę pedagogiczną szkoły „Leśna polana” o charakterze biologiczno-przyrodniczo-geograficznym, której zadaniem będzie rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży w zakresie przyrody i edukacji ekologicznej oraz uatrakcyjnienie nauki poprzez zajęcia w pięknym plenerze.

W ramach pozyskanych środków zrewitalizowany i przebudowany zostanie teren starego amfiteatru przy ulicy Warszawskiej. Powstanie także ścieżka sensoryczna, mała architektura i oczywiście mnóstwo roślinności.

Uroczystej mszy świętej przewodniczył sam abp Adrian Galbas, Metropolita Katowicki.

Janusz Niesyto - z bieruńskiego liceum na światowe salony dyplomatyczne.

Do grona absolwentów Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich należy, m.in. Krystian Grzesica, burmistrz Bierunia.

Szkoła z potrzeby serca

Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich to prawdziwa kuźnia elit nie tylko dla Bierunia, ale także powiatu i całego regionu. Ta zasłużona placówka obchodziła w czerwcu jubileusz 75-lecia.

Od 2006 roku szkołą kieruje Romuald Kubiciel, jeden z najbardziej znanych i utytułowanych pedagogów w naszym regionie, uhonorowany tytułem Profesora Oświaty nadawanym przez Ministra Edukacji i Nauki.

Absolwentami bieruńskiego liceum są, m.in. burmistrz Krystian Grzesica, przewodniczący Rady Miejskiej Marcin Nyga, starosta powiatowy Bernard Bed-

norz i wielu innych samorządowców. To nie przypadek, ale reguła. W każdej kadencji wielu liderów naszego powiatu jest absolwentami tej zasłużonej placówki.

Obchody jubileuszowe rozpoczęły się uroczystą mszą świętą, której przewodniczył nowy metropolita katowicki - ks. abp Adrian Galbas.

Po mszy goście wzięli udział w gali zorganizowanej w hali Bieruńskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Wyniki, marka i renoma liceum to głównie zasługa dyrekcji i kadry nauczycielskiej. Od 2006 roku placówką kieruje dyrektor Romuald Kubiciel, który w 2022 roku uhonorowany został tytułem Profesora Oświaty, nadawanym przez Ministra Edukacji i Nauki. Taki zaszczyt spotyka jedynie nauczycieli wyróżnia-

jących się wybitnymi osiągnięciami wychowawczymi i dydaktycznymi.

Ważną częścią uroczystości było wręczenie Złotych Odznak Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Bieruniu. Są one przyznawane za działalność edukacyjną, naukową, społeczno-polityczną, rozświatlającą dobre imię liceum. Odznaki otrzymali byli dyrektorzy Maria Gwóźdź i Józef Berger oraz Janusz Niesyto i pośmiertnie - profesor Jan Czem-pas (odznakę odebrała żona Anna).

Janusz Niesyto jest dyrektorem protokołu dyplomatycznego przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Ofiarował swojej szkole kolekcję znaczków „NATO w filatelistyce”. To wyjątkowy zbiór. Został zaprezentowany podczas szczytu NATO w Warszawie, a teraz trafił do biblioteki bieruńskiego liceum. Podczas jubileuszowej gali nie mogło zbraknąć części arty-

7051

absolwentów opuściło dotychczas mury Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich.

stycznej, przygotowanej przez uczniów, absolwentów i nauczycieli. Usłyszeliśmy utwory z repertuaru, m.in.: Ireny Santor, Elvisy Presleya, Abby, Jacka Kaczmarskiego i Leonarda Cohena. Z okazji jubileuszu ukazała się książka: „Szkoła z potrzeby serca”, dokumentująca 75 lat istnienia Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich.

DYREKTORZY

- **Franciszek Banot** 1948 - 1971
- **Franciszek Kagan** 1971 - 1977
- **Maria Gwóźdź** 1977 - 1985
- **Józef Berger** 1985 - 2006
- **Romuald Kubiciel** 2006 do teraz

Bieruńskie sensacje XX wieku.

Tajemnice grobli

Mimo, iż już wiele napisano o Bieruńskiej Grobli, to miejsce nadal ma swoje tajemnice. Pracownicy Muzeum Miejskiego w Bieruniu (w organizacji) zainteresowali się historią umocnień pochodzących z okresu drugiej wojny światowej, których pozostałości do dziś znaleźć można na Grobli. Efekty ich poszukiwań przedstawiamy poniżej.

Grobla Wielkiego Stawu Bieruńskiego powstała w latach 1530-1540 w celu ochrony miasta przed zalaniem. Leży po wschodniej stronie Bierunia Starego górując nad położonymi dalej na wschód terenami, na które w większości składają się pola, łąki i obszary podmokłe. Rozciąga się od ul. Krakowskiej, na północ, aż do rzeki Mlecznej. Jej długość to niecałe półtora kilometra, ale nie zachowuje ciągłości, lecz dzieli się na cztery odcinki. Szerokość natomiast sięga około 18 metrów u podstawy. Położenie oraz kształt tej ziemnej budowli sprawia, że jest ona doskonałym miejscem do obrony.

Dotychczasowe badania nad historią Grobli skupiały się głównie na przedstawieniu genezy jej powstania oraz funkcjonowanie w roli, do której została stworzona. Po osuszeniu Wielkiego Stawu Bieruńskiego budowla ta popadła w zapomnienie i nie pełniła już - jakby się mogło wydawać - żadnej roli w historii miasta Bierunia.

Tymczasem ten zabytek skrywa pewną tajemnicę, pochodzącą z czasów II wojny światowej.

Wróćmy do wydarzeń ze stycznia 1945, których ślady bieruńska Grobla nosi po dziś dzień. Zimą 1944/1945 wojska niemieckie cofały się pod naporem Armii Czerwonej, a linia frontu nieuchronnie zbliżała się do Bierunia. Wtedy też postanowiono wykorzystać obronny potencjał Grobli. Bieruń nie był miastem o znaczeniu strategicznym, Niemcy nie planowali więc bronić go za wszelką cenę. Władze miejskie już od lata 1944 roku przygotowywały się do ewakuacji. Obrona miasta miała na celu jedynie spowolnienie wojsk radzieckich. Linia obrony Sta-

rego Bierunia stała się Grobla. Na jej koronie wydrążono okopy wzmocnione szalunkami z drewnianych desek i pali. Tworzyły tzw. zygzak (aby ochronić się przed odłamkami i żołnierzami przeciwnika). Dodatkowo wykopano rowy przeciwczołgowe, zaminowano niektóre tereny oraz wysadzono odcinek ul. Krakowskiej (na wysokości wejścia na groblę) i powalono tam drzewa. Od północnej strony fortyfikacje Grobli doprowadzono aż do brzegu rzeki Mlecznej. Prace te wykonywali mieszkańcy powołani do Volkssturmu, jednakże nie były one zbyt skuteczne z powodu stosunku ludności do tej formacji, która unikała zaangażowania wszelkimi możliwymi sposobami. Fortyfikacji stałych nie było - nie pozwalała na to pogoda, fundusze, a przede wszystkim czas. Górny Śląsk w 1945 roku znalazł się na drodze ofensywy I Frontu Ukraińskiego pod dowództwem marszałka Iwana Koniewa.

21 stycznia do Bierunia Starego dotarli żołnierze niemieckiej 97. Jäger - Division.

Zostali rozlokowani od Wygorzela, wzdłuż rzeki Mlecznej, poprzez Groblę, aż do Jajost. Sztab dywizji zorganizowano w Ratuszu, natomiast dowódca dywizji generał Friedrich - Carl Rabe von Pappenheim kwaterował w jednej z miejskich willi. 25 stycznia w obliczu nacierającej Armii Czerwonej władze miejskie rozpoczęły ewakuację na zachód. Rosyjskie lotnictwo bombardowało miasto. Dwie bomby spadły na południe od Sanktuarium św. Walentego zabijając dwie osoby cywilne i ciężko raniąc kolejną. Na Groblę spadło sześć bomb jednak nie wyrządziły poważnych szkód. Niemieckiej artylerii przeciwlotniczej udało się

Fortyfikacje na Grobli, widok obecny.

zestrzelić trzy samoloty (jeden z nich to odkryty w 2020 roku B-25 Mitchell z lasu Gołys). Umocnienia na Grobli zostały wzmocnione przez dwa wozy pancerne, działka przeciwpancerne i broń maszynową. Widoczne były braki w ciężkiej broni.

28 stycznia nad ranem Rosjanie rozpoczęli ostrzał artyleryjski, a z miasta uciekł gen. von Pappenheim.

Pociski trafiały w okolice Grobli i zabudowania miejskie. W gotowości do szturmowania czekały już pułki 304. Żytomierskiej Dywizji Strzeleckiej, która zgrupowana była w Małym Chelmie. 812. Pułk Strzelecki rozpoczął natarcie od wschodu. 809. Pułk Strzelecki, wraz z kolumną czołgów 152. Brygady Pancernej idąc od strony Łędzin okrążył miasto od północy wyprowadzając atak na niemieckie tyły. W wyniku oskrzydłającego ataku Wehrmacht ponosił duże straty. Podczas manew-

ru Niemcom udało się trafić dwa lub trzy rosyjskie czołgi w okolicach kapliczki przy ul. Oświęcimskiej, lecz nie powstrzymało to natarcia. Niemieccy żołnierze znaleźli się w rozpaczliwej sytuacji, pozostawieni na pewną śmierć często walczyli do ostatniego naboju. Niektórzy próbowali ratować się ucieczką na Chelmeczek, gdzie bronili się jeszcze ich koledzy, jednak pokonanie zaśnieszonych pól pod rosyjskim ostrzałem dla wielu skończyło się śmiercią. Do godziny 14.00 czerwonoarmiści zdobyli miasto. Około godziny 14.30 pozostali przy życiu żołnierze niemieccy wycofali się w stronę Świerczyńca.

Po ustaniu walk miasto usłane było ciałami poległych żołnierzy, głównie niemieckich.

Zwłoki znajdowały się nawet na placu kościelnym. Poległo przynajmniej 176 żołnierzy Wehrmachtu. Liczba ta może nie być ostateczna, wielu z nich mogło zostać pochowanych w miejscach, o których wiedza nie przetrwała do dziś. Armia Czerwona poniosła mniejsze straty, według różnych wersji poległo 54 lub 55 żołdatów. Liczba ta jest niepewna, gdyż podczas prowadzonej w 1951 roku ekshumacji wydobyto 81 ciał, które przeniesiono do Pszczyny. Nieścisłość ta najprawdopodobniej wynika z faktu funkcjonowania w jednym z bieruńskich domów radzieckiego szpitala polowego - zmarli na skutek ran mogli być później chowani razem z poległymi w walce o miasto. Skutkiem walk była również śmierć przynajmniej 14 cywilów - mieszkańców miasta i okolic. Byli to: Maria Hachułowa (zastrzelona przez żołnierzy Armii Czerwonej), Małgorzata Kasprowska (trafiona pociskiem artyleryjskim), Józef Góralczyk (za-

strzelony przez żołnierzy Armii Czerwonej), Rozalia Hycz (zastrzelona przez żołnierzy Armii Czerwonej), Ludwik Urbańczyk (trafiony pociskiem artyleryjskim), Helena Sojka (dziecko, zabita przez granat), Paweł Sęczek (dziecko, zabity przez minę), Reinhold Jagoda (dziecko, zabity przez minę), Franciszek Biolik (wypadek - nieuważne obchodzenie się z granatem), Zygmunt Klimza (dziecko, przejechany przez pojazd wojskowy), Jan Bielias (zastrzelony przez żołnierzy Armii Czerwonej), Tomasz Kucz (zastrzelony przez żołnierzy Armii Czerwonej), NN mężczyzna, NN kobieta. Ich nazwiska znane są dzięki skrupulatności ówczesnego zarządcy parafii starobieruńskiej i jej późniejszego proboszcza ks. Jana Trochy.

Walki pociągły za sobą także straty materialne.

Podczas odwrotu wojsk niemieckich wysadzony został most na Mlecznej na drodze do Mikołowa. Uszkodzono przeprawę na Mlecznej w okolicy ul. Piaskowej. Zniszczony przez pocisk artyleryjski został most na Gostyni na drodze do Świerczyńca. Uszkodzeń na skutek ostrzału artyleryjskiego doznał kościół parafialny (cztery pociski trafiły wieżę, pięć w dach i jeden w ścianę). Zniszczone zostały cztery domy i jedna stodoła, 25 zostało uszkodzonych, co stanowiło około 5 procent zabudowy miasta. Ratusz został splądrowany przez żołnierzy radzieckich po-

dobnie jak wyposażenie straży pożarnej i szkoły. Radzieccy żołdaci dokonywali ponadto grabieży mienia prywatnego, głównie zwierząt hodowlanych i żywności.

Miejscowa ludność została sterroryzowana przez czerwonoarmistów, którzy dopuszczali się zabójstw, kradzieży i gwałtów.

Dla rosyjskich żołdatów po tej stronie Wisły znajdowała się już III Rzesza i znienawidzeni Niemcy - nie rozumieli trudnej sytuacji miejscowej ludności. Do ochrony powołano naprędce milicję obywatelską, która ofiarnie starała się bronić mieszkańców. Szczęśliwie żaden z pocisków nie trafił składow pocisków zlokalizowanego przy kościele pw. św. Bartłomieja. Do naprawy dachów uszkodzonych budynków wykorzystywano deski z szalunków okopów z Grobli. Rowy przeciwzołgowe i część okopów zostały zasypane na przełomie zimy i wiosny 1945 roku przez grupę około 40 - 50 osób, zatrzymanych i skierowanych do tego zadania za przynależność do I i II grupy Deutsche Volksliste. Po walkach o miasto w okolicach tego zabytku miejscowa ludność wyrzucała wojenne pozostałości w postaci amunicji i pocisków (były wrzucane do wody). Obecnie działania takie wydawać by się mogły skrajnie nieodpowiedzialne, ale należy pamiętać, przed stworzeniem działającej administracji na tych tere-

Fortyfikacje na grobli, odcinek południowy - model trójwymiarowy terenu.

Fortyfikacje na grobli, odcinek północny - model trójwymiarowy terenu.

nach nie było służb, które mogłyby się tym zająć, a walające się w wielu miejscach pociski, miny i granaty stwarzały poważne zagrożenie, zwłaszcza dla dzieci niezających sobie sprawy z niebezpieczeństwa. Wiele z umocnień została zlikwidowana, a już w 1946 roku w planie zagospodarowania przestrzennego władze miasta planowały urządzić na Grobli planty.

Pomimo upływu lat obecnie dalej można znajdować ślady minionej wojny na Grobli. Północna część tej budowli nie uległa przekształceniom od czasów wojny. Na koronie można zaobserwować pozostałości po okopach, ułożonych w charakterystyczny „zygzak”. Ponadto w niektórych miejscach

widoczne są nadal stanowiska strzeleckie oraz leje po wybuchach pocisków. Gołym okiem dostrzec można zarysy okopów oraz dołów. Szczegółowy wygląd ujawnia się po wykorzystaniu technologii LIDAR (Light Detection and Ranging) z laserowego skanowania lotniczego ALS (Airborne Laser Scanning). Uzyskany obraz po usunięciu warstw wysokiej i średniej roślinności pozwala zaobserwować dokładny przebieg okopów, stanowiska strzeleckie i leje po pociskach.

Generalnie, niemieckie fortyfikacje miasta oparte o Groblę nie spełniły swojej roli.

Radzieckie natarcie omijając fortyfikacje doprowadziło do rzezi obrońców. Tego dnia zginęło wiele osób - żołnierzy i cywilów. Ich śmierć nie była potrzebna, ale może być lekcją dla przyszłych pokoleń, lekcją tego co przynosi wojna. Pamięć o jej ofiarach powinna być pielęgnowana i przekazywana dalej, by ich śmierć nie była daremna.

Warto czasem spacerując po Grobli spojrzeć na nią z trochę innej perspektywy - jako niemego świadka historii. Historii wspaniałej, ale również tragicznej.

Piotr Knapczyk
Muzeum Miejskie w Bieruniu
(w organizacji)

Bieruńska Grobla. Na zielono zaznaczony obszar z zachowanymi umocnieniami. Na czerwono zaznaczone pozostałe części Grobli.

BIBLIOGRAFIA:

- Bieruń monografia historyczna, red. Kaczmarek Ryszard, Myszor Jerzy, Bieruń 2007
- Długajczyk Edward, *Bieruń Stary w dokumentach archiwalnych. Materiały do planu zagospodarowania przestrzennego z lat 1946-1947*, b.m.w. 1990
- Długajczyk Edward, *Trudne lata nadziei. Bieruń Stary 1945-1950*, Bieruń 1990
- Golus Roman, Sapek Ryszard, *Duchy żołnierzy ze świerczyńskiej owczarni. Krwawe starcie Armii Czerwonej z Wehrmachtem*, dostępny w internecie: <Duchy żołnierzy ze świerczyńskiej owczarni. Krwawe starcie Armii Czerwonej z Wehrmachtem - Nowe Info>, dostęp na dzień 16.05.2023
- Kaczmarek Ryszard, *Górny Śląsk podczas II wojny światowej*, Katowice 2003

- Kaczmarek Ryszard, *Kiedy wojna była codziennością, Bieruń Stary 1939-1945*, b.m.w. b.r.w.
- Marcinek Roman, *Wielki Staw Bieruński i jego pozostałości*, Bieruń 1993
- Nyga Jerzy, *Pamiętki przeszłości Bierunia. Zabudowa miejska. Kopiec. Grobel*, Bieruń 1989
- Sztoler Grzegorz, *Wyrwane z zapomnienia. O przeszłości Bierunia*, Bieruń 2008
- Wieczorek Jan, *Łopowieści spod podugorskich lip*, Bieruń 2017
- Wspomnienia ks. Jana Trochy: *Przebieg wypadków wojennych [w:] Lysko Alojzy, Losy Górnolślązaków w dwudziestym wieku*, b.m.w. 2013
- Wspomnienia mieszkanki Bierunia Starego (dane nie zostały podane, gdyż ta osoba chciała zachować anonimowość)

Aktywny rok seniorów

Prze pięknym muzycznym akcentem słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Bierunia zakończyli rok akademicki 2022/2023.

Był to aktywny rok pełen wrażeń i wyzwań – szczególnie tych sportowych, w których nasi seniorzy wiodli prym, ale także obfitujący w zdobywanie wiedzy, wykłady, debaty, integracje i wycieczki, z których nasi studenci zawsze wracali pełni energii i zadowolenia.

Na zakończenie, słuchacze otrzymali dyplomy z rąk Zastępcy Burmistrza Sebastiana Macioła, dyrektorki Bieruńskiego Ośrodka Kultury Joanny Lorenc oraz koordynatorki Uniwersytetu Trzeciego Wieku Akademii WSB Agnieszki Dubiel,

a po części oficjalnej na wszystkich czekał słodki poczęstunek.

Seniorzy wysłuchali także ostatniego w tym roku wykładu pt. „Tańczące Eurydyki - życie jak scenariusz Anny German”, który był opowieścią o życiu artystki połączonym ze znakomitą recitalem w wykonaniu wokalistki - Adrianny Noszczyk, która oczarowała wszystkich swoim głosem.

Mamy nadzieję, że kolejny rok akademicki będzie równie udany jak ten poprzedni!

(BOK)

Bocian z Bierunia podbija polskie przedszkola

W Przedszkolu nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bieruniu rozstrzygnięto V Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Bocian w przysłowiaach”.

Konkurs patronatem honorowym, jak w każdej edycji, objął Burmistrz Krystian Grzesica. W tym roku przedszkolaki z całej Polski miały za zadanie zobrazić jedno z czterech przysłów o bocianach, które były zawarte w regulaminie. Tegoroczna edycja konkursu była podsumowaniem ogólnopolskiej akcji edukacyjnej „Projekt Bo-

cian”, którego autorkami są Kamila Łyżwińska-Grubecka i Katarzyna Jaworska. Wzięło w nim udział 67 przedszkoli, 76 nauczycieli oraz około 1 150 przedszkolaków z całej Polski. Co miesiąc grupy przedszkolne otrzymywały list od Bociana, w którym przedstawiał swoje życzenia i ciekawostki z życia. A także zapraszał do wykonania zadania, które by-

ło dokumentowane przez nauczycieli i zamieszczane co miesiąc na facebooku Projekt Bocian. Po aprobacie z jaką spotkał się odbiór projektu ze strony nauczycieli i przedszkolaków, autorki już planują drugą edycję, która wystartuje od września. Wszystkich zainteresowanych projektem zachęcamy do obserwowania strony na Facebooku Projekt Bocian. (BOK)

Grand Prix, pierwsze miejsce i nagroda aktorska... Teatr dla Dorosłych z Bierunia NIE MIAŁ SOBIE RÓWNYCH!

Na chorzowskim Rynku odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród laureatom XII Festiwalu Amatorskiego Ruchu Artystycznego FARA, organizowanego przez Chorzowskie Centrum Kultury. Teatr dla Dorosłych z Bierunia zaprezentował swój spektakl pt. „Wilijo na poziomie 650”.

Jury Festiwalu FARA postanowiło przyznać bieruńskiej grupie teatralnej aż 3 nagrody!

I miejsce w kategorii Instytucje Kultury, Stowarzyszenia, Ośrodki Pracy Pozaszkolnej, Fundacje - Dorośli, **Nagrodę Aktorską dla Magdaleny Górkiewicz** za rolę Lidki oraz najważniejszą - **GRAND PRIX Festiwalu**.

„Wilijo na poziomie 650” według scenariusza Marcina Melona, w reżyserii Joanny Lorenc to widowisko pełne emocji, wzruszeń i wspomnień o najdłuższym strajku pod ziemią w kopalni PIAST.

Spektakl powstał specjalnie z okazji 40-lecia strajku w kopalni. Wszystko po to, by uczcić odwagę i poświęcenie górników w 1981 r. Występują: Jakub Łasicki, Sławomir Rosowski, Marian Synowiec, Janusz Watoła, Dagmara Kupczyk, Bożena Tomala, Nina Stypulkowska oraz Magdalena Górkiewicz.

- Stres podczas prezentacji finałowych był ogromny, tym bardziej, że to nie jest łatwy spektakl i przygotowania do niego też nie należały do najłatwiejszych, zarówno pod względem fizycznym jak i psychicznym. Ogromnie się cieszymy, że ta praca nie poszła na marne i zostaliśmy wyróżnieni tyle razy, a słowa podziwu od samego jury to dla nas jeszcze jedna, osobna nagroda - wspomina Janusz Watoła, członek Teatru dla Dorosłych.

Kuba Łasicki, najmłodszy członek zespołu i odtwórca jednej z głównych ról w spektaklu, dodaje: *Nic bardziej aktora nie uskrzydla, jak oklaski na stojąco od samego jury! To nas bardzo podbudowało. Zeszliśmy ze sceny świadomi tego, że zrobiliśmy, kawał dobrej roboty.*

Czy aktorzy mieli już okazję świętować swój wielki sukces?

- My ciągle jesteśmy w trasie! Nagroda nagrodą, ale przed nami kolejne ważne wydarzenie, bo 15 lipca już po raz piąty

będziemy mieli okazję zaprezentować się podczas Letniego Ogrodu Teatralnego, organizowanego przez katowicki Teatr Korez, a z racji tego, że jesteśmy laureatami Grand Prix Festiwalu FARA, zostaliśmy w sierpniu zaproszeni do udziału w Chorzowskim Teatrze Ogrodowym - letni festiwal artystyczny o charakterze teatralnym. Nie spoczywamy na laurach! - mówi Dagmara Kupczyk, która w spektaklu „Wilijo na poziomie 650” zagrała żonę jednego ze strajkujących górników.

Warto dodać, że Teatr dla Dorosłych nie zwalnia tempa. Oprócz wspomnianych wyżej festiwali artystycznych, ich kalendarz zapelniony jest występami w różnych Ośrodkach Kultury i scenach na całym Śląsku, a grono ich sympatyków stale się powiększa. Można powiedzieć, że to żywa promocja naszego miasta.

Gratulujemy nagród bieruńskiej grupie teatralnej oraz wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego wyjątkowego spektaklu!

(BOK)

Z cyklu: **ZRÓB TO EKOLOGICZNE**. Praktyczne wskazówki Ekodoradcy

Czy „elektryk” jest rzeczywiście POJAZDEM ZEROEMISYJNYM?

Samochody elektryczne to coraz bardziej popularny wybór wśród kierowców, którzy chcą jeździć ekologicznie i oszczędnie. Dodatkową zachętą jest możliwość korzystania z buspasów, dostęp do darmowych parkingów, możliwość wjazdu do stref z ograniczonym dostępem dla samochodów spalinowych, wyższe odpisy amortyzacyjne i zdecydowanie niższe koszty eksploatacji.

Jednak czy samochód napędzany energią elektryczną jest rzeczywiście nieszkodliwy dla środowiska? Czy faktycznie nie ma żadnych negatywnych skutków związanych z jego produkcją, użytkowaniem i utylizacją?

Co to jest pojazd zeroemisyjny?

Pojazd zero emisyjny to taki, który nie emituje do atmosfery żadnych szkodliwych substancji podczas jazdy. Nie ma więc spalin, które powstają w silnikach spalania wewnętrznego i zawierają, m.in. dwutlenek węgla (CO_2), tlenki azotu (NO_x), tlenki siarki (SO_x), cząstki stałe (PM) i węglowodory (HC). Te związki chemiczne przyczyniają się do pogorszenia stanu środowiska naturalnego, powstawania smogu, kwaśnych deszczy, globalnego ocieplenia i chorób układu oddechowego.

Samochody elektryczne potocznie nazywane „elektrykami” są uznawane za zeroemisyjne, ponieważ nie mają silnika spalinowego, a jedynie silnik elektryczny, który napędza koła za

pomocą prądu z akumulatora. Nie ma więc żadnej emisji spalin z rury wydechowej podczas jazdy, gdyż nie dochodzi do spalania paliwa kopalnego takiego jak benzyna czy olej napędowy. W efekcie nie emituje on bezpośrednio szkodliwych cząstek stałych i tlenku azotu, które zanieczyszczają powietrze i wpływają negatywnie na zdrowie ludzi i zwierząt. Jednakże, aby „elektryk” ruszył, trzeba naładować jego akumulator energią elektryczną, która może pochodzić z różnych źródeł - odnawialnych lub nieodnawialnych. W zależności od tego, jak wyprodukowano prąd, samochód elektryczny może mieć większą lub mniejszą emisję pośrednią. A zatem, w zależności od źródła prądu, pojazd elektryczny ma różny ślad węglowy czyli ilość dwutlenku węgla (CO_2) i innych gazów cieplarnianych, które są emitowane podczas produkcji i dystrybucji energii. W Polsce nadal ponad 2/3 energii elektrycznej pochodzi ze spalania węgla kamiennego lub brunatnego, które są bardzo nieekologicznymi źródłami. Co oznacza, że w polskiej rzeczywistości przeciętny „elektryk” zużywający 16 kWh prądu na 100 km „emituje” 10,4 kg CO_2 . W krajach, gdzie duża część energii pochodzi ze źródeł odnawialnych np. wiatru, słońca, wody lub z atomu, samochód elektryczny ma znacznie niższy ślad węglowy i jest bardziej przyjazny dla środowiska.

Emisja pojazdu elektrycznego

Aby porównać emisję pojazdu elektrycznego z pojazdem spalinowym, trzeba uwzględnić cały cykl życia obu typów aut - od produkcji przez użytkowanie po utylizację. W każdym z tych etapów dochodzi do zużycia energii i materiałów oraz do emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń. Produkcja samochodu elektrycznego jest bardziej energochłonna i emisyjna, głównie ze względu na baterię. Jego wytworzenie wymaga dużej ilości metali rzadkich, takich jak lit, kobalt, nikiel, neodym czy mangan, które są pozyskiwane z kopalń i transportowane na długich dystansach, co wiąże się z dużym zużyciem energii i zanieczyszczeniem środowiska. Ponadto bateria „elektryka” ma ograniczoną żywotność i trzeba go wymieniać co kilka lat. Wciąż dużym wyzwaniem pozostaje kwestia utylizacji lub recyklingu zużytych akumulatorów litowo-jonowych, które zawierają toksyczne substancje niebezpieczne dla środowiska. Aktualnie w produkcji akumulatorów wciąż bardziej opłacalne jest korzystać z nowo wydobywanych surowców niż z tych, odzyskanych w recyklingu. Niewątpliwie jednak wzrost liczby pojazdów elektrycznych będzie wiązał się z utworzeniem całego przemysłu recyklingu baterii.

Użytkowanie pojazdu elektrycznego jest natomiast znacznie mniej emisyjne niż użytkowanie pojazdu spalinowego, właśnie ze względu na brak generowania spalin podczas jazdy. Jednakże emisja podczas spalania nie jest to jedynym obszar mający wpływ na ekologię i zdrowie. Okazuje się, że niebagatelny wpływ na środowisko ma powstawanie w czasie hamowania pyłu ze ścierających się klocków hamulcowych oraz opon. W procesie tym powstają mikroskopijne cząsteczki, które łatwo przedostają się do krwiobiegu i płuc. Samochody elektryczne są dużo cięższe od pojazdów spalinowych i w trakcie hamowania produkują więcej pyłów.

„Elektryk” z dotacją

Jednym z głównych powodów hamujących rozwój elektromobilności w Polsce jest wciąż wysoka cena samochodów elektrycznych w porównaniu z tradycyjnymi pojazdami spalinowymi. Jednakże osoby zainteresowane zakupem ekologicznego pojazdu mogą skorzystać z różnych form wsparcia finansowego. Jedną z nich jest rządowy program „Mój elektryk”, który oferuje bezzwrotne dotacje na zakup nowych pojazdów elektrycznych osobowych i dostawczych. Program jest realizowany przez Naro-

dowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i ma trwać do 30 września 2025 roku lub do wyczerpania środków. Beneficjentami programu mogą być osoby fizyczne, instytucje publiczne i prywatne oraz rolnicy. Wysokość dotacji zależy od rodzaju pojazdu, jego przeznaczenia i ceny. Dla osób fizycznych dotacja wynosi 18 750 zł, a dla tych z Kartą Dużej Rodziny 27 000 zł. Dla instytucji publicznych dotacja wynosi 37 500 zł, a dla prywatnych 30 000 zł. Rolnicy mogą otrzymać 45 000 zł. Maksymalna cena pojazdu kwalifikującego się do programu wynosi 225 000 zł.

Czy samochód elektryczny jest lepszy dla środowiska?

Samochód elektryczny jest pojazdem, który nie emituje spalin i hałasu podczas jazdy, co przekłada się na korzyści dla zdrowia ludzi i środowiska. Ponadto jego emisja w całym cyklu życia jest jednak znacznie niższa niż emisja pojazdu spalinowego, zwłaszcza jeśli korzysta z odnawialnych źródeł energii do ładowania akumulatora.

„Elektryk” ma więc wiele zalet dla środowiska jak zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń powietrza, poprawa jakości powietrza i zdrowia ludzi, zmniejszenie hałasu i stresu, a także zwiększenie efektywności energetycznej i oszczędności, ze względu na niższe koszty paliwa, serwisu i podatki. Ma też wiele wyzwań przed sobą. Te znaczące związane są z kosztami zakupu i utrzymania, niedostatecznym zasięgiem i dostępnością infrastruktury ładowania. Dużą barierą są również problemy z dostępnością i recyklingiem surowców do produkcji baterii, a także wciąż mimo wszystko niska świadomość i akceptacja społeczna.

Ekodoradca Gminy Bieruń
ELŻBIETA MUSIALIK
kontakt: 32 708 09 64,
ekodoradca@um.bierun.pl

WAKACYJNE GADŻETY MIEJSKIE I NIE TYLKO!

W Urzędzie Miejskim w Bieruniu można nabyć liczne gadżety miejskie sygnowane logiem „Bieruń Ci praje”. Jest też nowość - czapki z daszkiem w dwóch kolorach: czerwonym i czarnym - edycja specjalna. T-shirty, kubki termiczne, kubki ceramiczne, kolorowe parasole, czerwone tor-

by lniane... Są też najświeższe wydawnictwa. Gablotka sprzedażowa umiejscowiona jest na parterze Urzędu Miejskiego w Bieruniu - obok Kancelarii Ogółej. Przypomnijmy, że aby dokonać zakupu należy zapłacić za towar w kasie Urzędu, a następnie odebrać go w Kancelarii. Zapraszamy!

Gorąco na letnim Rynku

Jak zawsze podczas wakacji sporo się będzie działo na bieruńskim Rynku. Wyjątkowo atrakcyjnie zapowiadają się muzyczne niedziele. W tym roku Bieruński Ośrodek Kultury przygotował wyjątkową mieszankę muzyki, literatury i tańca. Na wszystkie imprezy wstęp jest wolny!

Burmistrz Miasta Bierunia
Krystian Grzesica
oraz
Bieruński Ośrodek Kultury
zapraszają na

Letni Rynek '23

<p>2.07.2023 Rynek — 18.30</p>	<p>✂ Bieruń Blues Band Występ bieruńskiej grupy bluesowej w ramach Święta Górnosławsko-Zagłębiowskiej Metropolii "Kierunek GZM" i projektu pt. "Zabi kraj - podróż szlakiem historycznego stawu bieruńskiego"</p>
<p>9.07.2023 Rynek — 18.30</p>	<p>✂ Mr. Beat Beatlesowska muzyka odkryta na nowo w ciekawych, nowoczesnych aranżacjach z porywającym wokalem Bartka Kuczka</p>
<p>23.07.2023 Rynek — 18.00</p>	<p>✂ Szkoła Tańca "WIR" Zieliński & Wielgat 18.00 - Pokaz tańca towarzyskiego w wykonaniu artystów ze Szkoły Tańca "WIR" 19.00 - Duet Zieliński & Wielgat, duet gitarowo-fortepianowy grający muzykę bluesowo-rockową</p>
<p>6.08.2023 Rynek — 17.00</p>	<p>✂ Spotkanie autorskie z Hanną Greń Mateusz Wąż & Jakub Kupiec 17.00 - Hanna Greń - autorka kryminałów, thrillerów i horrorów 18.30 - Mateusz Wąż (gitara klasyczna) i Jakub Kupiec (akordeon), duet grający muzykę latynoamerykańską i tango, promujący twórczość Astora Piazzoli</p>
<p>20.08.2023 Rynek — 18.30</p>	<p>✂ Formation In Krzysztof Nowakowski i Bogusław Kaczmar, czyli nieznaną dotąd brzmieniową wymiar wibrafonu i fortepianu</p>
<p>27.08.2023 Amfiteatr — 16.00 DK Remiza</p>	<p>✂ Muzyczno-sportowe Pożegnanie Lata Meta Menardi Mixer Band 16.00 - sportowe i kulturalne animacje dla dzieci, dmuchańce, malowanie twarzy 17.00 - koncert zespołu Meta Menardi, czyli mocne brzmienie w amfiteatrze 19.00 - jubileuszowy koncert zespołu Mixer Band z okazji 15-lecia występów na śląskich scenach</p>

Szczegóły na stronie www.bok.bierun.pl oraz na fanpage'u Bieruńskiego Ośrodka Kultury. Na wszystkie wydarzenia **WSTĘP WOLNY!**

Wodny tor przeszkód

Do 16 lipca na pływalni przy ulicy Węglowej 11 będzie rozłożony wodny tor przeszkód od **WATERMANIA.pl**. Do skorzystania z atrakcji upoważnia każdy bilet wstępu na pływalnię. Wod-

ny tor przeszkód będzie udostępniany w godzinach otwarcia pływalni, czyli od 13.00 do 19.30 od poniedziałku do piątku oraz od 13.00 do 19.30 w sobotę i niedzielę. W tych godzinach nie będzie możliwości pływania na torach.

Wakacyjny harmonogram otwarcia obiektów sportowych

PLYWALNIA

UL. KADŁUBOWA 15

- poniedziałek - piątek: 13.00 - 21.30
- sobota - niedziela: 13.00 - 21.00
- * sauny czynne od poniedziałku do piątku 16.00 - 21.30, a w soboty i niedziele 13.00 - 21.00
- * od poniedziałku do piątku do godziny 16.00 obowiązuje cennik wakacyjny
- * rezerwacja dla posiadaczy karty „Aktywny Senior 60+” środa 12.00 - 13.00

PLYWALNIA

UL. WĘGLOWA 11

- poniedziałek - piątek: 13.00 - 21.30
- sobota - niedziela: 13.00 - 21.00
- * sauny czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 16.00 - 21.30, sobota i niedziela 13.00 - 21.00
- * od poniedziałku do piątku do godziny 16.00 obowiązuje cennik wakacyjny
- * rezerwacja dla posiadaczy karty „Aktywny Senior 60+” poniedziałek 12.00 - 13.00

Kort do Squasha

- poniedziałek - piątek: 13.45 - 21.30
- sobota - niedziela: 13.45 - 21.00

CENTRUM SPORTOWE ADRENALINA

UL. HOMERA 34

- poniedziałek - piątek: 16.00 - 21.45
- sobota - niedziela: NIECZYNNE

fot. UM Bieruń

Piękne konie i wspaniali jeźdźcy

O Puchar Burmistrza Bierunia walczyli uczestnicy Regionalnych Zawodów Jeździeckich w Skokach przez Przeszkody. To była wyjątkowa okazja, aby przyjrzeć się z bliska i na żywo tej niezwykle widowiskowej dyscyplinie sportu. Organizacja zawodów była możliwa dzięki współpracy LKJ Solec z Bieruńskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji oraz miasta.

Wielkie emocje wzbudziły zawody dla najmłodszych - Hobby Horse. Dzięki nim dzieci miały szansę poczuć ducha sportowej rywalizacji i nauczyć się wartości takich jak determinacja i szacunek do natury.

Miasto wojowników

fot. UM Bieruń

Pisaliśmy przed dwoma miesiącami, że Bieruń ma ogromne szanse i możliwości, aby stać się ważnym miastem na polskiej mapie sportów walki. Oto kolejny dowód. Nowobieruńska hala sportowa zmieniła się w arenę zmagania zawodników i zawodniczek w Ju-Jitsu.

Odbyło się II Grand Prix PFJJiK w pod honorowym patronatem Burmistrza Miasta Bierunia. W zawodach wystartowało 55 zawodniczek i zawodników z Bierunia, Bukowna, Bolesławia, Mysłowic, Olkusza, Gromca, Imielina, Jaworzna i Warszawy. Organizatorem zawodów był Klub Sportów Walki SAMURAJ, a współorganizatorem i gospodarzem miasto Bieruń.

Narodziny gwiazdy O nich się mówi 0 pożarnictwie wie wszystko

O Zuzannie Bubuli usłyszymy jeszcze nie raz.

Młoda mieszkanka naszego miasta, Zuzanna Bubula, zdobyła tytuł Mistrza Polski w kategorii U13 w piłce nożnej! Mistrzostwa odbyły się w Jarocinie. Zuzanna reprezentowała drużynę UKKS Katowice i swoją postawą, zaangażowaniem oraz technicznymi i taktycznymi umiejętnościami przyczyniła się do zdobycia tytułu.

Druh Marcin Łętocha z OSP Bieruń Nowy zajął pierwsze miejsce na Krajowym Turnieju Wiedzy Pożarniczej. To ogromny sukces. Marcin jest członkiem bieruńskiej jednostki od 2021 roku. W rok później wziął udział w turnieju wiedzy pożarniczej i zajął pierwsze miejsce na szczeblu powiatowym oraz trzecie na poziomie wojewódzkim. W tym roku nie miał sobie równych w całej Polsce. W kwietniu odbyły się eliminacje powiatowe gdzie okazał się bezkonkurencyjny. Na szczeblu wojewódzkim zajął drugie miejsce, co oznaczało wyjazd na finał krajowy. Konkurencja była ogromna, a wymagania konkursowe bardzo wysokie. Marcin dał jednak radę i zdobył pierwsze miejsce!

Prezes OSP - Waldemar Pawlak i Marcin Łętocha.

Bieruń badmintonem stoi

Badminton staje się jedną z najlepszych marek promocyjnych i wizerunkowych naszego miasta. W ostatnim czasie zawodnicy tej widowiskowej dyscypliny zdobyli wiele cennych medali rozstawiając w Polsce imię Bierunia.

Joanna Podedworny

Tytuły **Mistrzów Polski** zdobyli:
Joanna Podedworny w grze pojedynczej do lat 19.

Anna Czuchra i Joanna Podedworny w grze podwójnej do lat 19.

Jakub Melaniuk i Maciej Matusz (ABRM Warszawa) w grze podwójnej do lat 23.

Tytuł **Wicemistrzów Polski** zdobyli:
Anna Czuchra i Piotr Liszka w grze mieszanej do lat 19

Brązowy medal zdobyli:
Julia Pławecka (UKS Plesbad Pszczyna) i Jakub Melaniuk w grze mieszanej do lat 23.

Bardzo dobrze zaprezentowali się także Piotr Liszka i Tomasz Buza (Mile-

Joanna Podedworny z UKS Unia Bieruń zwyciężyła w grze pojedynczej kobiet na Indywidualnych Mistrzostwach Polski. Nie ona jedna świętowała sukces podczas tych zawodów. Anna Czuchra zdobyła srebrny medal występując w finale debla kobiet razem z Darią Zimnol z UKS Plesbad Pszczyna. Z kolei w parze z Piotrem Liszką Ania wywalczyła brązowy medal w grze mieszanej - oczywiście na tych samych Mistrzostwach Polski.

Na tym nie koniec bieruńskiego pasma sukcesów. Na początku czerwca rozegrano Indywidualne Mistrzostwa Polski Juniorów i Młodzieżowców.

Anna Czuchra i Daria Zimnol

Młode pokolenie zawodników UKS Unia Bieruń rządzi w polskim badmintonie.

nium Warszawa), którzy zajęli 5 miejsce w grze podwójnej do lat 19, minimalnie przegrywając z późniejszymi zwycięzcami turnieju. Taki sam wynik uzyskały Zuzanna Parysz i Magdalena Kulka w grze podwójnej do lat 23.

W Mistrzostwach wzięli udział także Wojciech Nych i Wiktor Cierpisz, którzy dotarli do najlepszej 16 turnieju.

Warto także zaznaczyć ogromny sukces wychowanków UKS Unia Bieruń:

Szymon Stokfisz (AZS AWF Katowice) zdobył złoto w grze pojedynczej oraz brąz w grze mieszanej do lat 23. **Wiktor Trecki** (ABRM Warszawa) wywalczył podwójne srebro w grze podwójnej i w grze mieszanej.

„Wielki Brat” widzi chuliganów i wandalī

**Nie ma co narzekać na miejski monitoring,
bo - jak się przekonałiśmy w Bieruniu - jest to
skuteczne narzędzie do walki z wandalami.**

Naprawiony grill, cel ataku młodocianych wandalii.

Dwa lata temu na zakończenie roku szkolnego, trzech młodzieńców postanowiło dać upust swoim „emocjom” na tere-

nie miejskiego boiska przy ul. Granicznej w Bieruniu. Wpadli na pomysł, by włamać się do pomieszczenia gospodarczego, a następnie zniszczyć

Dzięki zapisom z monitoringu,
sprawcy zostali skutecznie ukarani.

część znajdujących się tam sprzętów. Kreatywność wandalii nie sięgała jednak tak daleko, aby pomyśleć o monitoringu tego obiektu. Cała sytuacja została zarejestrowana przez miejskie kamery. Sprawcy zostali ustalen i pociągnięci do odpowiedzialności. Sprawa została skierowana do sądu dla nieletnich, który wymierzył karę w postaci obowiązku wykonania prac społecznych na rzecz miasta. Dodatkowo, gmina Bieruń wystąpiła do rodziców sprawców o zapłatę za wyrządzoną szkodę.

Krzyżówka

Przy- smak, sma- kołyk	▼	Kochan- ka na ekranie	Artemi- da dla Zeusa	▼	Usuwa- nie chłopów z ziemi	▼	Nordycki bóg piorunów	▼	Czynsz	Dawniej względ- y, grze- czności	„Płuca” miasta
Pam- puch	▶						Dolna krawe- dz dachu	▶	Prze- cinek		
Zadanie, postulat				19							18
▶		8		6		Odrzuce- nie propo- zycji	▶				13
Szybki bieg konia	▶				28	▼		Sharif, egipski aktor film.		9	
▶					Niełotny ptak		Imię Zap- py	▶			
			4		Układ rubryk		Góra tułowia		7		1
Udziały kre- dytów	▶	20	5		21			Kapitan kutra	12	Z gwiazdą w kłapie	Mogila w stepie
Zbiór prze- pisów	▼	Język Sokra- tesa			26	Nie- mow- le	▶		15		
Wypra- wia skóry	▶	23				Zała- cznik		24			
									17	Błysz- cząca tkanina	Ptasie gody
Dramat Wyspia- ńskiego			Gęsto- ciomierz	▶							
										3	16
▶				22			Próg skałny na rzece	▶			
								27			
Disney, twórca myszki Miki			Rodzaj sieci na ryby	▶			Kobiece imię	▶			
						25		29			
▶					Anioł wyższe- go rzedu	▶					2
14				10							

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 29 utworzą rozwiązanie -
- aforyzm Władysława Grzeszczyka.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Wśród tych, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązanie krzyżówki na adres: **rodnia@bok.bierun.pl** rozlosujemy nagrody w postaci bieruńskich gadżetów. Po odbiór nagród zapraszamy do Urzędu Miasta Bierunia, do Kancelarii Ogólnej na parterze.

Bieruń wspiera

niepełnosprawnych!

Opieka wytchnieniowa - edycja 2023

W Gminie Bieruń, we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, trwa realizacja kolejnej edycji Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytnieniowa - edycja 2023”, na który pozyskano środki w wysokości **142 188,00 zł**, pochodzące z Funduszu Solidarnościowego. Pozwolą one na zapewnienie wsparcia dla **20 rodzin**, które zgłosiły chęć skorzystania z pomocy w ramach programu, sprawujących opiekę nad dzieckiem/dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami dorosłymi posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Program ma na celu odciążenie rodzin od codziennych obowiązków związanych z opieką nad osobą niepełnosprawną, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację. Wsparcie ma charakter usług świadczonych przez opiekunów, wskazanych przez członków rodzin, którzy posiadające kwalifikacje zgodne z wymaganiami Programu.

**Informacje o programie można uzyskać
w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu,
kontaktując się z Panią ELŻBIETĄ MIŚ, tel.: 32 708 04 72
lub Panią BARBARĄ TRELA, tel.: 32 708 04 74.**

Sudoku

3			5	2	9
4	9		6	3	
5			4		3
	4			7	6
		9	8	1	4
	5			7	8
	7			1	8
9			7	5	
		5		9	

	8		3		1	9
2	7			9	3	4
4						
7		8				
	1					2
	2	8		1	7	4
5		3	1			
				7		5
	4	7	5	6	1	3

WYSTĘPIAMY Z WAMI OD 1993 R.

Rodnia

Wydawca: Bieruński Ośrodek Kultury • ISSN 1233-4987

Redaktor naczelny: Beata Leśniewska-Filar

Adres redakcji: ul. Spizowa 4, 43-150 Bieruń • **tel:** 32 209 18 18, **e-mail:** rodnia@bok.bierun.pl

Nakład: 4000 egzemplarzy • **Skład:** Beta Media • **Druk:** Polska Press Sp. z o.o. Oddział Poligrafia, Drukarnia w Sosnowcu. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Niezamówionych materiałów redakcja nie zwraca, zastrzega sobie też prawo do skrótów i redakcyjnego opracowania tekstów.